

I - Müracaatlar

İç Hz.K. Madde 25 - Her asker resmi ve şahsi işlerinden dolayı müracaatını söz veya yazı ile en yakın âmirinden başlayarak silsile yoliyle yapar.

Müracaatlar takip ve tahkik ve bir karara bağlanarak neticesi müracaat sahibine mümkün olan en kısa zamanda mutlaka bildirilir. Ancak; bu müddet hiçbir halde bir ayı geçemez.

Birden fazla kimselerin toplu olarak söz veya yazı ile müracaatları yasaktır.

AÇIKLAMA:

Asker kişiler bakımından dilekçe hakkı İç Hz.K.nun 25 inci, İç Hz.Yönt.nin 41, 42 ve 43 ncü maddelerinde düzenlenmiştir. Her asker, resmi ve şahsi işlerinden dolayı müracaatını söz veya yazı ile en yakın amirinden başlayarak silsile yolu ile yapabilir. Müracaatlar "her asker" tarafından kişisel olarak yapılır ve resmi veya şahsi işlere ilişkin olabilir. Birden fazla kişinin toplu olarak söz veya yazı ile müracaatları yasaklanmıştır. Birden fazla kimsenin toplu olarak yaptıkları müracaatlar haklı dahi olsa yasaktır. Aynı konuda birden fazla kimsenin ayrı ayrı dilekçe ile müracaatı toplu müracaat sayılmaz. İç Hz.Yönt.nin 41 nci maddesi, yazılı müracaatların dilekçe ile yapılacağını, dilekçelerin iyi düşünülerek açık dille, maksadı en iyi ifade edecek surette kanun ve nizamla uygun olarak yazılması gerektiğini amirdir. Silahlı Kuvvetlerde görevli sivil personelin müracaatları da aynı usul ve kaidelere uyularak yapılır.

Müracaatlar en yakın amirden başlayarak silsile yolu ile yapılır. Amirler; astlarının sözlü veya yazı ile olan her türlü müracaatlarını sükûnet ve iyi kalplilikle dinlerler ve incelerler. Bunlardan uygun olanları kendi yetkileri içinde ise kendileri neticelendirirler. Yetkileri dışındakileri icap ediyorsa kendi fikirlerini de yazarak en geç üç gün içinde daha büyük makama gönderirler. Yetkili makamlarda en geç bir ay içinde neticeyi müracaat sahibine bildirmeye mecburdur.(İç Hz.Yönt.42). Müracaatların silsile yolu ile yapılmayarak doğrudan doğruya Türkiye Büyük Millet Meclisine, Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık, Bakanlık, Genelkurmay Başkanlığı vs. gibi makamlara yapılması usulsüz müracaatları teşkil eder ve disiplin tecavüzü türünden sayılan bu davranışları nedeniyle ilgililer hakkında disiplin uygulaması yapılabilir.¹

Askeri şahısların askeri hizmete ilişkin idari müracaatlarının olumsuz neticelenmesi durumunda Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde dava açma hakları vardır. Askeri Yüksek İdare Mahkemesi; askeri olmayan makamlarca tesis edilmiş olsa bile, asker kişileri ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıkların ilk ve son derece mahkemesi olarak yargı denetimi ve diğer kanunlarda gösterilen görevleri yapar. Ancak askerlik yükümlülüğünden doğan uyuşmazlıklarda ilgilinin asker kişi olması şartı aranmaz. Bu Kanunun uygulanmasında asker kişiden maksat; Türk Silahlı Kuvvetlerinde görevli bulunan veya hizmetten ayrılmış olan subay, askeri memur, astsubay, askeri öğrenci, uzman çavuş, uzman jandarma çavuş, erbaş ve erler ile sivil memurlardır. (1602 sayılı AYİM. Kn. 20)

¹ Bkz. Özbakan, Hulusi: İç Hz.K., A.g.e., s.160

Yukarıda belirtilen bu kişileri ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden dolayı; yetki, sebep, şekil, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından bahisle menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılacak iptal davaları, aynı idari işlem ve eylemlerin haklarını ihlal etmesi halinde açılacak tam yargı davaları, doğrudan doğruya ve kesin olarak Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde çözümlenir ve karara bağlanır.(1602 sayılı AYİM. Kn. 21) Cumhurbaşkanının tek başına yapacağı işlemler ile Yüksek Askeri Şura'nın kararları yargı denetimi dışındadır. Ancak, Yüksek Askeri Şura'nın terfi işlemleri ile kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayırma hariç her türlü ilişik kesme kararlarına karşı yargı yolu açıktır.(Any. 125/2.fıkra) Sıkıyönetim Komutanlarının 1402 sayılı Kanunda yazılı tasarrufları ile disiplin suç ve tecavüzlerinden ötürü disiplin amirlerince verilen cezalar yargı denetimi dışındadır. (1602 sayılı AYİM. Kn. 21/2) İdari yargı yetkisi, idari işlem ve eylemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlı olup, hiçbir surette yerindelik denetimi şeklinde kullanılamaz. Yürütme görevinin kanunlarda gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak tarzda kullanılamaz ve idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldırarak biçimde yargı kararı verilemez.(Any. 125/4)

AS. YARGITAY KARARLARI:

- Sanığın Alay Komutanına yazdığı özel mektupta Tokat'tan başka yere dağıtım yapılmasını istediği, kimseyi şikayet etmediği gibi, herhangi bir konuda şikayette de bulunmadığı; dava konusu mektubun resmi bir yazı ve dilekçe şeklinde olmadığı da gözönünde tutulduğunda müracaatın usulsüzlüğünden bahsedilemeyeceği gibi, sanığın bu kasıtlı da hareket etmediği dosya münderecatından anlaşıldığından, hakkında tesis edilen beraat kararında bir isabetsizlik görülmemiştir. (As.Yrg.1.D., 30.3.1988, E.297, K.289)

- Sanık hakkında yalan yere şikayet etmek suçunu işlediği iddiasıyla eylemine uyan As.C.K. 84/2 nci maddesi uyarınca cezalandırılması istemiyle dava açılmış ise de; Yalan yere şikayet suçunun oluşabilmesi için şikayet edilen hususların doğru olmadığı, yalan olduğunun ortaya çıkması gereklidir. Şikayet edilen hususların bir kısmının doğru çıkması halinde müsnet suç oluşmaz(As.Yrg.1.D., 19.2.1997, E.131, K.128).

- Sanığın Ütgm.Ü.'e söylediği "Allah belanızı versin, bıktım artık, böyle adalet, böyle devlet olmaz" sözünü, istediği iznin verilmemesi, sabah olduğunda dilekçe ile müracaat etmesi durumunda ve istemi kabul edildiğinde izne gideceğinin bildirilmesi üzerine, olay öncesi yaşadıklarından, görevin meydana getirdiği streten kaynaklanan tepki, elem ve üzüntüden söylemiştir. (...) Sanığın askeri disiplin, üstün vakar ve haysiyeti ile bağdaşmamakla beraber amire hakaret niteliğine ulaşmayan beddua niteliğindeki bu sözleri 477 sayılı Kanunun 47'nci maddesinde düzenlenen amir veya üste saygısızlık olarak tanımlanan disiplin suçunu oluşturacağından Görevsizlik Kararı verilmesi gerekirken yazılı olduğu şekilde kurulan mahkumiyet hükmünün bozulmasına karar verilmiştir.(As.Yrg.3.D., 16.3.2004, E. 2004/294, K.2004/305)

AS. YÜK. İDARE MAH. KARARLARI:

- Yeni davanın açıldığı mahkemeye aynı davanın daha önce aynı veya başka bir mahkemede açılmış ve görülmekte olduğu tespit edilirse, derdestlik nedeniyle

davanın açılmamış sayılmasına karar verilmelidir.(AYİM.3.D., 21.09.2006, E.2005/1357, K.2006/937)

MÜRACAT VE ŞİKAYETLER İÇİN DİLEKÇE ÖRNEĞİ

Kıtası : Tarihi:
Sınıfı ve Rütbesi :
Adı Soyadı :
Baba Adı :
Memleketi :
Doğum Tarihi :
Duhulü :
Nasbı :
Sicil No :

ÖZÜ:

KOMUTANLIK ÖNÜNE

.....
.....
.....

Adı Soyadı

İmza